

AVTAL OM AVGÅNGSFÖRMÅNER (AGF)

SAV samt SACO/SR, SF och TCO-S har den 23 mars 1987 slutit avtal om avgångsförmåner (AGF). Regeringen har den 21 maj 1987 godkänt avtalet.

Avtalet, som gäller från den 1 april 1987, ersätter avtalet den 12 mars 1984 om avgångsförmåner och innehåller följande fyra nyheter i förhållande till det tidigare avtalet.

1. Den som på grund av tjänsteförening - bontentjänst med lägre pensionsålder - får pension vid frivillig avgång kan nu få årlig ersättning, beräknad med utgångspunkt i den utövade tjänsten.
2. Det föreligger inte längre rätt till årlig ersättning eller avgångsbidrag vid kortvarig arbetslöshet. I stället kan ett engångsbelopp om 1 000 kronor (särskilt avgångsbidrag) komma ifråga.
3. Avgångsförmåner kan nu medges den som får en ny anställning med lägre sysselsättningsgrad än tidigare, d v s den som inte blir helt arbetslös.
4. Rätten till årlig ersättning upphör om arbetstagaren får en privat anställning som är förenad med rätt till tjänstepension. Tidigare har detta endast gällt om arbetstagaren har fått en offentlig anställning. Oavsett om den nya anställningen är offentlig eller privat skall rätten till årlig ersättning dock bestå om den nya anställningen har lägre sysselsättningsgrad än den anställning som den årliga ersättningen var grundad på.

Enligt förhandlingsprotokollet till avtalet skall parterna undersöka på vilket sätt 4 § p 5 TrA-S tillämpas på myndigheterna och därvid bedöma om kraven behöver ökas på sambandet mellan avgång med avgångsförmåner och den övertalighet som därigenom kan undvikas. Anledningen är att parterna vill undvika att frivillig avgång med avgångsförmån genom tillämpning av 4 § p 5 TrA-S används som en form av reguljär förtidspensionering.

Detta cirkulär ersätter cirkuläret 1986 A 25.

INNEHÅLL

1 Kap	Huvudregler	
	Tillämpningsområde (1-2 §§)	3
	Allmänna villkor för avgångsförmåner (3 §)	4
	Avgångsförmåner vid uppsägning (4-5 §§)	4
	Avgångsförmåner vid byte av anställning (6 §)	5
	Avgångsförmåner i andra fall än som avses i 4-6 §§ (7-8 §§)	5
	Särskilda villkor för årlig ersättning (9 §)	7
	Beräkning av årlig ersättning (10-13 §§)	7
	Särskilt villkor för avgångsbidrag (14 §)	8
	Beräkning av avgångsbidrag (15-16 §§)	9
	Uppgiftsskyldighet m m (17 §)	9
	Handläggning av tvist (18 §)	10
2 Kap	Avvikelser från huvudreglerna i 1 kap (19 §)	11
3 Kap	Giltighetstid m m (20 §)	13
	SAVs föreskrifter för tillämpningen av AGF	14

STATENS ARBETSGIVARVERK

AVTAL

Dnr

1987-03-23

8703-0608-G

X 43.1

AVTAL OM AVGÅNGSFÖRMÅNER (AGF)

1 KAP HUVUDREGLER

Tillämpningsområde

1 §

Avtalet gäller sådana arbetstagare som är anställda med förordnande tills vidare utan tidsbegränsning och för vilka arbetsgivarverket denna dag äger sluta kollektivavtal om avlöningsvillkoren, om inte något annat sägs i avtalet.

Avtalet gäller dock inte

1. arbetstagare som har en kortare sammanlagd anställningstid än tre år i statligt reglerad anställning,
2. arbetstagare som har anvisats beredskapsarbete, arbete i ungdomslag eller skyddat arbete,
3. arbetstagare vid statens vattenfallsverk som denna dag omfattas av något annat avtal om avgångsförmåner,
4. arbetstagare som hos en och samma myndighet har en eller flera anställningar av sammanlagt mindre omfattning än 40 % av heltidstjänstgöring,
5. arbetstagare som i utövad anställning uppnått pensioneringsperiodens nedre gräns (pensionsåldern).

2 §

2 kap innehåller avvikelser från bestämmelserna i detta kapitel. Avvikelserna gäller sådana arbetstagare som avses i 1 § men inte omfattas av

- 1) trygghetsavtalet för arbetstagare hos staten (TrA-S),
- 2) trygghetsavtalet för icke-statliga lärare (TrA-L),
- 3) trygghetsavtalet för lärare vid statsunderstödda folkhögskolor (TrA-Fh) eller
- 4) trygghetsavtalet för lärare vid privatskolor och riksinternatskolor (TrA-PR).

Allmänna villkor för avgångsförmåner

3 §

Avgångsförmånerna utgår i form av årlig ersättning när rätt till sådan ersättning föreligger. I annat fall utgår de i form av avgångsbidrag eller särskilt avgångsbidrag.

Anmärkning:

Frågor om avgångsförmåner prövas av trygghetsnämnden (se förordningen 1984:109 med instruktion för trygghetsnämnden).

Avgångsförmåner vid uppsägning

4 §

En arbetstagare, som har sagts upp på grund av arbetsbrist och som därigenom blivit arbetslös, har rätt till årlig ersättning eller avgångsbidrag enligt detta avtal. Detta gäller inte för en arbetstagare som har blivit arbetslös endast under en kort tid. En sådan arbetstagare får dock medges särskilt avgångsbidrag.

Om det inte finns särskilda skäl däremot kan avgångsförmåner även medges en arbetstagare som efter uppsägning har eller får anställning med lägre sysselsättningsgrad än den tidigare anställningen.

5 §

Rätt till avgångsförmåner finns inte om arbetstagaren erbjudits omplacering till en annan anställning som han skäligen borde ha godtagit men avvisat erbjudandet och till följd därav genom beslut av arbetsgivaren enligt ett statligt trygghetsavtal inte längre omfattas av det avtalet.

Om en arbetstagare inte inom föreskriven tid överklagat ett beslut av arbetsgivaren enligt ett statligt trygghetsavtal att arbetstagaren inte skall omfattas av det avtalet, kan arbetstagaren likväl tillerkännas avgångsförmåner under förutsättning att det finns starka skäl och arbetstagarens begäran om sådana förmåner kommer in till trygghetsnämnden inom ett år från den dag då han fick del av beslutet.

En arbetstagare får medges avgångsförmåner, även om han har erbjudits omplacering till en annan anställning som han skäligen borde ha godtagit men avvisat erbjudandet. Detta gäller om arbetstagaren har starka skäl att stanna på den ort där han senast varit stationerad men inte har blivit erbjuden skälig omplacering där utan endast på en annan ort. Som starka skäl att stanna på orten kan nämnas ohälsa, ålder och vårdnadsansvar.

Avgångsförmåner vid byte av anställning

6 §

En arbetstagare som har ingått i en övertalighetsgrupp och som har slutat sin anställning och i samband därmed gått över till en anställning som inte omfattas av ett statligt trygghetsavtal har rätt till avgångsförmåner enligt detta avtal om han inom fem år räknat från övergången sägs upp på grund av arbetsbrist från den nya anställningen och därigenom blir arbetslös.

Även en arbetstagare som har ingått i en övertalighetsgrupp och som gått över till en tidsbegränsad anställning har rätt till avgångsförmåner enligt detta avtal om han därefter blir arbetslös.

Avgångsförmåner i andra fall än som avses i 4-6 §§

7 §

En arbetstagare kan medges rätt till avgångsförmåner i andra fall än som avses i 4-6 §§. Som villkor gäller

att arbetstagarens avgång löser ett övertalighetsfall eller att beslut meddelats om att 4 § andra stycket punkt 5 TrA-S skall tillämpas samt

att arbetstagaren vid avgången har högst fem år kvar till den tidpunkt då han tidigast skulle kunna avgå med ålderspension.

Även en arbetstagare som är anställd med fullmakt eller konstitutorial får medges rätt till avgångsförmåner om villkoren enligt första stycket är uppfyllda. Detsamma gäller i fråga om lärare som har sådan ordinarie tjänst med förordnande tills vidare utan tidsbegränsning för vilken äldre bestämmelser om konstitutorial skall tillämpas.

Med övertalighetsfall avses detsamma som i de statliga trygghetsavtalen.

8 §

En militär arbetstagare inom försvarsmakten som är anställd med fullmakt får medges avgångsförmåner även i annat fall än som avses i 7 §. Som villkor gäller

att arbetstagaren när han avgår har högst fem år kvar till den tidpunkt då han tidigast skulle kunna avgå med ålderspension,

att arbetstagarens tjänst dras in eller tjänsten utnyttjas för annan här avsedd arbetstagare vars tjänst dras in,

att en riskförklaring enligt 3 § TrA-S har avgetts för den myndighet där tjänsten dras in samt

att arbetsgivaren tillstyrker det.

Särskilda villkor för årlig ersättning

9 §

För att en arbetstagare skall ha rätt till årlig ersättning skall han vid avgången ha fyllt 45 år. Arbetstagaren skall vidare uppfylla följande villkor i fråga om ålder och anställningstid i statligt reglerad anställning:

Ålder, år	anställningstid, år	Ålder, år	anställningstid, år
45	17 $\frac{1}{2}$	53	13 $\frac{1}{2}$
46	17	54	13
47	16 $\frac{1}{2}$	55	12 $\frac{1}{2}$
48	16	56	12
49	15 $\frac{1}{2}$	57	11 $\frac{1}{2}$
50	15	58	11
51	14 $\frac{1}{2}$	59	10 $\frac{1}{2}$
52	14	60 eller mer	10

Om det finns särskilda skäl får mindre avsteg göras antingen från villkoret i fråga om ålder eller villkoret i fråga om anställningstid.

Rätten till årlig ersättning upphör om arbetstagaren får en annan anställning som är förenad med rätt till tjänstepension och som inte är tidsbegränsad. Detta gäller dock endast om arbetstagaren i den nya anställningen har minst samma sysselsättningsgrad som i den anställning på vilken den årliga ersättningen är grundad.

Beräkning av årlig ersättning

10 §

Den årliga ersättningen motsvarar den ålderspension enligt allmänna pensionsavtalet som arbetstagaren skulle ha fått, om han vid avgången hade haft rätt till en sådan pension. För arbetstagare som inte omfattas av allmänna pensionsavtalet bestäms från fall till fall om och i vad mån någon årlig ersättning skall utgå.

11 §

Den årliga ersättningen skall minskas med 10 % intill den tidpunkt då arbetstagaren tidigast skulle ha kunnat avgå med ålderspension enligt allmänna pensionsavtalet. En sådan minskning skall dock inte ske om arbetstagaren haft anställning som omfattats av statlig pensionsrätt under minst 20 år och högst fem år återstår till den nämnda tidpunkten.

Om det finns särskilda skäl får mindre avsteg göras antingen från villkoret i fråga om anställningstid eller från villkoret i fråga om återstående tid.

12 §

Den årliga ersättningen skall i skälig omfattning minskas med den arbetsinkomst som arbetstagaren har. En sådan minskning skall dock inte ske för om den månad under vilken den berättigade fyller 65 år.

Om det inte finns särskilda skäl däremot skall den årliga ersättningen inte heller minskas med arbetsinkomst om arbetstagaren har högst fem år kvar till den tidpunkt då han tidigast skulle ha kunnat avgå med ålderspension samt måste flytta från sin dittillsvarande bostadsort för att förvärva arbetsinkomsten.

13 §

Efterlevande till den som vid frånfället hade rätt till årlig ersättning har, under de förutsättningar och villkor som enligt allmänna pensionsavtalet gäller för familjepension, rätt till årlig ersättning motsvarande sådan pension.

Årlig ersättning utgår i stället för egen- respektive familjelivränta enligt allmänna pensionsavtalet. För årlig ersättning skall i övrigt gälla vad som enligt allmänna pensionsavtalet gäller beträffande ålders- respektive familjepension. Vid beräkning av årlig ersättning motsvarande familjepension skall dock hänsyn inte tas till minskning enligt 11 och 12 §§.

Särskilt villkor för avgångsbidrag

14 §

För att få rätt till avgångsbidrag eller särskilt avgångsbidrag skall arbetstagaren ha fyllt 25 år vid avgången, om inte något annat medges.

Beräkning av avgångsbidrag

15 §

Avgångsbidraget utgör en tredjedel av arbetstagarens månadsinkomst vid avgången multiplicerad med antalet hela anställningsår som arbetstagaren har haft i statligt reglerad anställning, dock högst 18 anställningsår. Någon hänsyn får inte tas till sådana anställningsår som har legat till grund för beräkning av tidigare avgångsbidrag enligt statliga bestämmelser.

Med månadsinkomst avses månadslön enligt löneplan, jämförelselön, månadsarvode eller motsvarande förmån.

Om arbetstagaren har varit tjänstledig med bortfall - helt eller delvis - av lönen under en längre sammanhängande period än ett år före avgången, skall annan skälig månadsinkomst ligga till grund för beräkningen av avgångsbidraget.

För en arbetstagare som avses i 4 § andra stycket får avgångsbidraget reduceras.

16 §

Särskilt avgångsbidrag utgör 1 000 kronor.

Uppgiftsskyldighet m m

17 §

Den som har rätt till årlig ersättning är skyldig att stå till arbetsmarknadens förfogande samt lämna uppgift om sina anställnings- och inkomstförhållanden.

Fullgörs inte en sådan skyldighet kan det beslutas att den årliga ersättningen inte skall utgå.

En arbetstagare som har högst fem år kvar till den tidpunkt då han tidigast skulle kunna avgå med ålderspension behöver dock inte stå till arbetsmarknadens förfogande.

Handläggning av tvist

18 §

Tvist rörande frågor som avses i detta avtal skall inte handläggas enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister utan i stället avgöras genom skiljedom av skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor som parterna tidigare har inrättat.

Beslut som rör frågor som avses i detta avtal, får överklagas endast av den arbetstagare som beslutet rör. Vill en arbetstagare överklaga ett beslut hos skiljenämnden skall han inom tre månader från den dag då han fick del av beslutet skriftligen lämna skiljenämnden uppgift om den eller de frågor som han begär skiljedom i. Gör han inte detta har han förlorat rätten att överklaga.

En avtalspart får hos skiljenämnden väcka talan endast i en sådan tvist som inte avser ett visst anspråk. Innan så sker skall avtalsparten påkalla central tvisteförhandling enligt huvudavtalet.

2 KAP AVVIKELSER FRÅN HUVUDREGLERNA I 1 KAP

19 §

Bestämmelserna i detta kapitel gäller sådana arbetstagare som TrA-S, TrA-L, TrA-Fh eller TrA-PR inte gäller för. Bestämmelserna utgör avvikelser från bestämmelserna i 1 kap.

Till 1 §

Punkterna 1 och 4 skall ha följande lydelse:

1. arbetstagare som har en kortare sammanlagd anställningstid än tre år i statligt reglerad anställning, varvid någon hänsyn inte skall tas till sådan anställningstid efter vilken arbetstagaren, under en sammanhängande tid av sex år, inte vid något tillfälle haft statligt reglerad anställning,

4. arbetstagare vars anställning är att betrakta som en bisyssla.

Till 4 §

Paragrafen skall ha följande lydelse:

En arbetstagare, som har sagts upp på grund av arbetsbrist, har rätt till avgångsförmåner enligt detta avtal. Detta gäller dock inte om arbetstagaren har fått eller erbjudits annan statligt reglerad anställning eller annan offentlig anställning som han skäligen borde ha godtagit.

Till 5 §

Paragrafen skall inte tillämpas.

Till 6 §

Paragrafen skall ha följande lydelse:

En arbetstagare, som på grund av förväntad övertalighet anmält sig till statens arbetsmarknadsnämnd för omplacering och som på egen begäran lämnar sin

anställning innan han blivit uppsagd på grund av arbetsbrist, kan medges rätt till avgångsbidrag. Som villkor gäller att han inte erbjudits någon annan offentlig anställning som han skäligen borde ha godtagit.

Till 7 §

Paragrafen skall ha följande lydelse:

En arbetstagarare kan medges rätt till avgångsförmåner i annat fall än som avses i 4-6 §§. Som villkor gäller

att arbetstagararens avgång bidrar till att ett övertalighetsfall inom myndighetens verksamhet på orten kan lösas på ett ändamålsenligt sätt och myndigheten vitsordar detta samt

att arbetstagararen vid avgången har högst fem år kvar till den tidpunkt då han tidigast skulle kunna avgå med ålderspension.

3 KAP   GILTIGHETSTID M M

20 §

Detta avtal gäller fr o m den 1 april 1987 tills vidare med en uppsägningstid av tolv månader. Arbetsgivarverket sluter avtalet under förbehåll om regeringens godkännande.

Avtalet ersätter avtalet den 12 mars 1984 om avgångsförmåner.

Statens arbetsgivarverk

Centralorganisationen SACO/SR

Eric Jacobson

Göran Järvstrand

Statsanställdas Förbund

TCO-S (TCOs statstjänstemannasektion)

Börje Grahn

Dan Myrberg

SAV:s FÖRESKRIFTER FÖR TILLÄMPNINGEN AV AGF

Till 1 §

1 st

Avtalet gäller i princip inte arbetstagare med fullmakt eller konstitutorial. En sådan arbetstagare kan dock enligt 7 eller 8 § under vissa förutsättningar medges rätt till avgångsförmåner vid sk frivillig avgång. Detsamma gäller lärare för vilka äldre bestämmelser om konstitutorial tillämpas.

2 st p 1

Med statligt reglerad anställning avses anställning för vilken avlöningsförmånerna fastställs under medverkan av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer - jfr 2 kap 1 § lagen (1976:600) om offentlig anställning.

Till 2 och 19 §§

Enligt 1 § gäller AGF för arbetstagare för vilka SAV äger sluta kollektivavtal om avlöningsvillkoren. Vissa bestämmelser i 1 kap är emellertid utformade i nära anslutning till de statliga trygghetsavtalen och gäller därför endast för arbetstagare som omfattas av ett sådant avtal. Detta kommer till uttryck i 2 § enligt vilken vissa avvikelser från bestämmelserna i 1 kap skall gälla för de arbetstagare som inte omfattas av något av de i paragrafen nämnda trygghetsavtalen.

Avvikelserna enligt 2 kap gäller bl a för

1. icke-statliga arbetstagare som innehar sådana tjänster som avses i bilaga 1 till allmänt tjänsteförteckningsavtal (ATF),
2. präster inom svenska kyrkan och kyrkomusiker (TFK-området),
3. arbetstagare som omfattas av avlöningsavtalet för vissa skogstjänstemän m m (SKOG-R),¹⁾

¹⁾ För skogsvårdsförmän samt arbetstagare tillhörande verkstads- och förrädspersonal vid skogsvårdsstyrelserna gäller ett särskilt avtal den 25 september 1985 om avgångsförmåner (AGF-Skog). Förevarande avtal gäller inte för dem (15 § AGF-Skog).

4. skolledare och lärare vid statsunderstödda lanthushållsskolor.

Till 3 §

Enligt anmärkningen skall alla frågor om rätt till avgångsförmåner prövas av trygghetsnämnden. Ansökan om årlig ersättning eller avgångsbidrag skall arbetstagaren inge till anställningsmyndigheten på särskild blankett (SAMN 532). Det är angeläget att myndigheten fäster de berörda arbetstagarnas uppmärksamhet på att de själva måste ansöka om avgångsförmåner. Blanketter för ansökan kan man få hos SAMN. Myndigheten skall sända ansökan vidare till trygghetsnämnden med eget yttrande. Myndighet inom försvarsmakten skall dock sända ansökan tjänstevägen till försvarets personalnämnd som sänder den vidare till trygghetsnämnden.

Föreskrifter om utbetalning av avgångsförmåner har meddelats i förordningen om utbetalning av personskadeersättning m m (SAVFS 1984:2).

Till 5 §

1 och 2 st

Om en arbetstagare avvisar ett erbjudande om omplacering till en annan anställning som han skäligen borde ha godtagit, kan arbetsgivaren besluta att TrA-S, TrA-L, TrA-Fh respektive TrA-PR inte längre skall tillämpas på honom. Arbetstagaren förlorar då också rätten till avgångsförmåner. Arbetsgivarens beslut kan överklagas hos trygghetsnämnden (se 20 § TrA-S, 8 § TrA-L, 7 § TrA-Fh och 7 § TrA-PR samt föreskrifterna till dessa paragrafer). Även om en arbetstagare inte inom föreskriven tid överklagat arbetsgivarens beslut kan han under vissa förutsättningar få avgångsförmåner efter särskild prövning av trygghetsnämnden.

Till 6 §

För att trygghetsnämnden skall kunna pröva arbetstagarens rätt till eventuell framtida avgångsförmån skall myndigheten även i fall som avses i denna paragraf medverka till att ansökan om avgångsförmåner inges till trygghetsnämnden i samband med ett byte av anställning.

Till 7 §

Paragrafen avser prövningen av rätten till avgångsförmån när en arbetstagare avgår frivilligt från sin anställning. Som villkor för rätt till avgångsförmån vid en sådan avgång gäller att avgången löser ett övertalighetsfall. Det sålunda lösta övertalighetsfallet kan avse arbetstagaren själv eller en annan arbetstagare.

Med övertalighetsfall avses enligt TrA-S den situationen att en arbetstagare som omfattas av det avtalet riskerar att sägas upp på grund av arbetsbrist.

Med övertalighetsfall avses enligt TrA-L, TrA-Fh och TrA-PR den situationen att en arbetstagare som omfattas av det avtalet

- a) riskerar att sägas upp på grund av arbetsbrist,
- b) har sagts upp på grund av arbetsbrist men ännu kvarstår i anställningen,
- c) är reservlärare.

I yttrande över en ansökan om avgångsförmån i fall som avses i denna paragraf skall myndigheten redovisa det övertalighetsfall som den frivilliga avgången skulle komma att lösa och på vilket sätt detta skulle ske.